

# Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 22. prosinca 1875.

List 4.

## Koledar za naslednji teden.

Prosinec. -- Januvar.

24. **Nedelja I** predpepelnična. Evangelij: „Najeti delavci v vinogradu“. (Mat. 20.) — Sv. *Timotej*, učenec in spremljavec sv. apostelja Pavla, škof v Efezu, je bil s kamenjem posut, ker je darovavce boginje Dijane grajal.

25. **Ponedeljek**. *Spreobrnjenje sv. Pavla* apostelja — poprej hudega preganjavca kristjanov — na potu iz Jeruzalema v Damask, kjer ga je sv. Ananija kerstil. To se je zgodilo v drugem letu po Kristusovem vnebohodu.

26. **Torek**. Sv. *Polikarp*, učenec svetega Janeza apostelja, od njega posvečen škof v Smirni, je bil apostoljski cerkveni oče, mož posebne previdnosti Božje. Na germadi žgan je bil s sulico preboden l. 166.

27. **Sreda**. Sv. *Janez Krizostom* (Zlatoust), patrijarh v Carigradu in cerkveni učenik, spoz., je imel terdo vojsko z arijanci, in je v pregnanstvu poslednjič sklenil svoje delavno in težavno življenje 4. kimovca l. 407.

28. **Četertek**. Sv. *Ciril*, patrijarh v Aleksandriji v Afriki, spozn., naslednik svojega strica Teofila, je bil leta 412 na patrijarhalski stol povzdignjen. Njega si je Bog izvolil, ter mu je dal učenost in serčnost, da se je junaško poganjal za čast Matere Božje zoper Nestorija in njegove priveržence, ki so ji to čast jemali, ter so terdili, da ni Božja Mati, Božja Porodnica.

Nestorij, mašnik in menih v Antiohiji, je bil leta 428 izvoljen patrijarh v Carigradu. Ta človek si je bil s slovečimi pridigami in z ostrim življenjem veliko veljavo pridobil; bil pa je gerd hinavec in je pod meniško obleko skrival zgrabljivega volka v ovčjem oblačilu, dokler ni bil dosegel svojega namena. Vzel je seboj v Carigrad mašnika Anastazija, prekanjenega moža, kateri je bil z njim vred enacih misel; in ta mašnik je v veliki cerkvi vpričo zbranega ljudstva dokazoval, da Marija ni Mati Božja. To slišati, obhaja verno ljudstvo velika groza in velik šum vstane v cerkvi. Ljudstvo toži tega brezbožnega mašnika pri patrijarhu, on pa te pritožbe ne posluša, ker je bil sam zagrizen sovražnik Matere Božje. Drug čas nevredni škof Dorotej vpričo patrijarha pridiguje zoper čast Marije Device, in žuga z izobčenjem vsem, kateri bodo Marijo imenovali Božjo Porodnico. Verno ljudstvo gre z veliko nevoljo iz cerkve; po mestu je velik hrup; duhovščina, menihi in naj imenitniši mestnjani se podajo s pritožbo k patrijarhu; on pa jih zaničuje, ter jim pravi, da je Dorotej prav po njegovi volji pridigoval. Nestorij je bil toliko bolj

ošaben in prederzen, ker je bil s svojimi zvijačami mestno gosposko in tudi cesarsko deržino na svojo stran pridobil. Pisal je pastirske liste in bukve, polne zvijač in krivoverskega strupa, ter jih je po svojih priveržencih razpošiljal po deželah, tudi po samostanih afrikanških pušavnikov. Prederznil se je še celo papežu Celestinu poslati svoje bukve, da bi njegove zmote s svojo veljavo poterdili.

Ko je sv. Ciril vse to brezbožno Nestorjevo početje zvedil, se mu je berž z vso gorečnostjo ustavil. Pisal je tebajskim pušavnikom pastirski list, v katerem je odkril vse Nestorjeve zvijače, in jim dokazal, da je Marija po stari veri katoliške cerkve in po določilu in sklepu vesoljnega nicejskega cerkvenega zbora resnično Mati Božja. En list je poslal duhovščini carigradske škofije. Pisal je tudi Nestoriju pisma polne ljubezni, pa za odgovor je prejemal robato zaničevanje. Tudi mlademu cesarju, cesarici in princezinjam je pisal podučljive pisma, ter jih je poterjeval v katoliški veri. Poslal je k papežu Celestinu v Rim poročnike in pa Nestorijeve krivoverske pisma. Papež je obsodil in zaverjel Nestorijeve krive nauke, njega pa je izobčil, če v desetih dneh po prejetem pismu ne prekliče svoje zmote. Ciril pošlje po svojih poslancih Nestoriju papeževo pismo, on pa jih zapodi v svoji jezi iz mesta, in papeža izobči. Po Cirilovem nasvetu je bil sklican cerkveni zbor v Efezu leta 431. Zbralo se je bilo 200 škofov. Tudi Nestorij je bil prišel v Efez. Cesarski deželni poglavarg je s svojimi vojniki varoval, da bi se mu kaj žalega ne zgodilo. Zbor se je začel 22. rožnika v cerkvi Marije Device. Ciril je bil v papeževem imenu predsednik v cerkvenem zboru. Nestorij je bil trikrat v zbor poklican, pa ni hotel priti. Zbrani škofje zaveržejo Nestorijeve brezbožne nauke, njega pa izobčijo, in mu škofovsko čast in oblast uzamejo. Ljudstvo ves ljubi dan praznuje, in v veliki skerbi za čast Matere Božje pred cerkvijo težko čaka razsojenja zbranih škofov. Pozno zvečer se odprejo cerkvene vrata, ter se oznani ljudstvu, da je zbor Nestorija obsodil, njegov nauk zaverjel, in da je po uku svete cerkve Marija Devica resnično Božja Porodnica. Ljudstvo zažene veseli šum, spremlja škofo z vošenimi bakljami, gospé in gospodične zažigajo v srebernih posodah dišeče kadilo, vse mesto je bilo razsvetljeno. Drugi dan je bila v tej cerkvi zahvala za dobljeno zmago zoper zmoto. Patrijarh Ciril je imel navdušen govor, v katerem je razkladal prednosti Matere Božje.

Peklenska kača pa ni še mirovala po toliko sloveči zmagi. Nestorij in njegovi priverženci prestrežejo sklepe tega zbora, ki so bili cesarju v Carigrad poslani, in mu sporočijo, da zbrani škofje niso Nestoriju dali toliko odloga, da bi se bil opravičiti zamogel. Cesar

verjame gerde laži, in pošlje svojega dvornika v Efez, naj bi vae te homotije vravnal; ta pa, Nestorijev tovarš, vtakne Cirila v ječo. Pozneje je še le cesar zvedil Nestorjeve in njegovih priveržencev zvijače, toraj je poslal Nestorija v pregnanstvo v afrikansko pušavo, kjer mu je preklinjevalski jezik jel otekati in gnjiti, červi so ga razjedali, in sovražnik Materne Božje je izdihnil v nespokornosti svojo černo dušo. Cesarjeva sestra sv. Pulherija je dala Materi Božji na čast sozidati zalo cerkev v Car gradu.

Sv. Ciril se je vernil v Aleksandrijo, kjer je bil sprejet 30. vinotoka l. 431 z naj večji slavo. Umerl je 28. prosinca 444.

Sklep navdušene pridige sv. Cirila: „Na prošnjo Materne Božje je bil sklican zbor, od njene materne roke peljani so prišli škofje v Efez, pod njenim varstvom so doveršili svojo naj imenitnejši nalogo, in pod njenimi varovajočimi peruti upajo vravnati še to malo, kar jim še ostane, potlej pa v miru in ljubezni med seboj hitro se verniti k svojim cerkvam“.

29. **Petek.** Sv. *Frančišk Salezij*, škof genovski in spoz., je po svojem delavnem življenji v Gospodu zaspal v svojem 56. letu 1622.

30. **Sabota.** Sv. *Martina*, devica in sprič., je bila po mnogih prestanih mukah ob glavo djana pod cesarjem Aleksandrom.

## Cretlice,

posvečene Naši ljubi Gospej presvetega Serca.

(Dalje.)

3. Na videz častivci, ali zgolj zunanji častivci Materne Božje. Tudi tacih ni malo. Ti s svojim češenjem išejo kaknega posvetnega namena, postavim, hvale, darov od ljudi itd., ali so pa sicer v kaki zmoti. Veliko molijo, v cerkve hodijo zato, da bi jih drugi vidili. Pri mnogih ss. mašah so, pa le s telesom; po božjih potih hodijo, pa kdo vé, kje je njih duh? Radi se skazujejo z zunanjimi znamenji pobožnosti, prave notranje pobožnosti pa nimajo, in vender bi radi, naj bi ves svet vedil, kako so pobožni. Ker je njih pobožnost le zunanja, torej tudi njih češenje Materne Božje zgolj zunanje, zato se tudi ne pobošajo. Prave ljubezni do bližnjega nimajo; kjer je najbolj potrebno, se ne zatajujejo; so pogosto opravičljivi, sovražljivi, za božje milosti drugim nevošljivi, hinavski. Pri tem, da marsikaj zunanjega dobrega storé v čast Mariji Devici, pa njenih čednost ne posnemajo. Zunanji bliš jim je všeč, resničnega češenja pa nimajo, dostikrat so tako oslepljeni, da ga še ne poznajo.

Tem enaki, pa še bolj nevarni so:

4. Domišljivi častivci. Ti so zares slepci, ki sami sebe zapeljujejo. Strastim so vdani, ljubivci tega sveta, ki se lepo „kristjane“ imenujejo; tudi mislijo, da so še častivci preblazene Device; vender so polni napuha, lakomnosti, nečistosti, požrečnosti, jeze, kletve, obrekovanja, krivice in družih hudobij. V svojih hudobnih razvajah naprej spijo, ter jim ni mar, da bi se kaj pobošali; misleč, sej Marijo častimo; sej bo ona za nas prosila, da se bomo na zadnje spovedali in se zveličali. Večkrat so tako oslepljeni, da ne verjamejo nobenemu opominu in na Božjo milost grešč, rekoč: Bog je dober in usmiljen Oče: nas ni zato vstvaril, da bi nas pogubil; sej smo vsi grešniki; pa smo častivci Marijni. In tako vedno v svojih starih pregrehah živijo. Neizrečeno se slepijo, ker mislijo, da Marijo ljubijo in častijo, ko pa Jezusa, njenega Sina, po duhovno vnovič s svojimi grehi križajo.

Pravi častivec Materne Božje dela vse drugač. Ako tudi res ni svet in brez greha ter popolnoma, pa se vender zoper greh vojskuje, časti, prosi Marijo, da bi pomagala hudo mu premagati. V ta namen se začne zatajati, postiti, v bratovščinah, po svetih krajih in božjih potih pomoči iskati, da bi po mogočnih prošnjah Materne Božje in svetnikov dosegel pravo obžalovanje in kesanje, se do čistega zbudil iz dremanja v grehih ter se popolnoma z Bogom spravil.

Znana je prigodba mornarja, ki je na vihnem morju, v veliki nevarnosti obetal sv. Nikolaju tako veliko svečo, kakor je jadreno drevo na barki. Ko je pa njegov sin to slišal, mu je rekel: Oh oče, kje bom pa toliko voska dobili? Taka sveča bi stala več, kakor je vse naše imetje vredno. In oče si kmalo premisli in mu odverne: Ne bodi otročji; da le na suho pridemo, Nikolaju bo zadostila pokrajcarska svečica. Temu nespačetnemu mornarju so podobni:

5. Nestanovitni in nespremišljeni častivci. Med te štejem ljudi, ki se le v zadregah zatečejo k Mariji, ter so naenkrat silovito vneti, pa zopet koj vse opusté. Začnejo celo versto češenj in opravil, ali spolujejo nič ne. Podobni so spremenljivemu mescu. Za take bi bilo bolje, da delajo manj obljub, da prevzamejo manj molitev, manj duhovnih vaj: pa naj bi tisto malo zvesto in na tanko opravljali in vse napade sveta, satana in mesa serčno premagovali. — Draga duša! ne nakladaj si veliko, ampak bodi z navadnim zadovoljna in v malem zvesta, ako nimaš moči za velike dela.

6. V šesto versto naj denem hinavske častivce. Ti so, ki bi radi svoje hudobije in pregrešne razvade pokrili s plajšem Materne Božje, ki se hlinijo častivce Marijne, da bi jih svet ne imel za to, kar so v resnici. Podobni so nekterim zvitim in nadležnim beračem, ki po Božjih potih in po sejnih z velikim rožnim vencem na vratu ali celo z britko martro v roci na vse gerlo za usmiljenje vpijejo; pa kar prikoledovajo, na kup nakladajo, ali pa s slabo derhalijo zapijejo. Taki še v resnici potrebnim škodujejo.

7. Unemu mornarju enaki so samopridni častivci. Dokler se jim dobro godi, dokler so zdravi in srečni, malo mislijo na Boga in tudi češenje nebeške Kraljice jim ni mar. Ako jih zadene kaka velika nesreča, britkost, so na enkrat pri Bogu, pri Mariji z vsakterimi obljubami; toda berž ko hudo memo gre, ne prašajo več ne za Boga in ne češenje Materne Božje. Ne pravo češenje, le samopridnost jih je gnala k al-tarjem.

Bogu, Mariji take češenja niso všeč; takih častivcev in prosivcev Bog sprejeti ne more, kakor prav pravi prerok Izaija: „Roka Gospodova ni okrajšana, da bi ne mogel pomagati: tudi njegovo uho ni glubo, da bi ne slišal; temuč vaše hudobije vas ločijo od vašega Boga, in vaše pregrehe skrivajo pred vami njegovo obličje, da ne usliši.“ (59, 1, 2) Ne, da bi grešnik v svoji nadlogi nobenega upanja imeti ne mogel. Tega ne. Ali nikar molitve ne odlašaj do velike sile, tudi v dobrih dnevih se spominjaj svojega Boga; tudi v sreči skazuj pravo češenje njegovi presveti Materi Mariji.

Zdaj pa, ljuba duša! dobro prevdari, nisi li tudi ti v eni ali drugi verstvi teh puhlih in praznih častivcev. Preiši vse kote svojega serca in preglej, če ni kje tiste vse ostrupivne lastne ljubezni, ktera našim dobrim delom veljavo jemlje in jih zaduši. Delaj vse v čast Božjo, v češenje naše ljube Gospé in v zveličanje svoje duše. Kako pa moraš Marijo častiti, ti hočem popisati drugi pot. Ti pa, o naša ljuba Gospa presv. Serca, prosi za nas Boga!



## Lušarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

### VII.

Per aver pace.  
Dante.

Na bolj krepkih nogah, kakor marsiktera banka, se na pot podamo od Terbiža memo „Angelca“, kateri nam kaže cesto na Lušarsko goro. Tri ure hodimo, preden pridemo do kerčmarja Buhnarja. Pa še na sterm, kamniten klanec se moramo popenjati, in potem stojimo na Sveti gori. Kakor potovalec, ki v Terst po stari cesti hodi, ter nikoli ni vidil morja, Občino truden zapusti, in k svojemu cilju hrepeni, nobene dozdeve nima, kaj da bo, na enkrat pa zagleda razširnost jadranskega morja, sterma in obstoji; tako začudoma ostermi romar, kateri je na verhu Lušarske gore in je k kapelici stopil, kjer verni križce polagajo, in zagleda planin brez števil proti Laškemu, Tirolskemu, Kranjskemu, ktere kakor valovi morja proti nebu segajo. Če je nebo jasno, in sta snežnika Veliki zvonik in Ahnkogel svoje stare glave odkrila; je naš visoki pogled le še povikšan.

Kadar smo se začudovanja mala oprostili, gremo po ravni poti proti cerkvi, ki stoji na bregu gore, in nad dolgo terbiško dolino gospoduje. Ob desni in levi vidimo kočje in kramarje, kateri se od mraza tresejo, zakaj binkoštna sabota je, in na planinah debelo krilo snega še leži. V zadnji koči na levi nas štacunar pozdravi, rekoč: Tudi vi na Lušarski gori? Čudno se nam zdi, da v tem kraju nismo celo ptujec, ter ga prašamo, kje sva se vidila? Menda se bote spomnili, pravi, da sva se v Savriču na Štajerskem soznaila, in sicer na pošti; poštar je imel devet hčer, in ena je moja žena; sedaj v Žabnici stanujem in kupčujem, le-tá je fara Lušarske gore. Kupimo pri prijatelju, ki se spomni na nas, slike v spomin Svete gore. Proti cerkvi gredoči beremo v popisu ene slike, kako se je božja pot začela l. 1360. Ali čuj! zvon buči, verne v cerkev vabi in s svojim lepim glasom Božji mir po dolinah in planinah oznanuje.

Kako se pa romar čudi, kateri je poprej v Marija Celje potoval, prelepoto in bogastvo tiste cerkve vidil, in vidil, kako se knezi zemlje pred nebeško Kraljico priklanjajo; sedaj pa v lušarsko cerkvico stopi, prazne stene in nizke neokinčane altarje vidi! Nemci, kterim smo od tega govorili, so nam rekli: To je Mati Božja na planini, tako se ločijo proste cerkve na planinah od krasnih velikih cerkev po deželi. Pa vendar vera vodi na Lušarsko goro verne, bogaboječe, hvaležne za dobrote, ktere so sprejeli; druge, ki prosijo za milost in pomoč o nevarnosti; celo nevernike, ki so se v težavah spreobrnili in pomoči iskali pri Materi Božji. Kadar so veliki prazniki, jih je na tisoče od bližnjih in daljnih krajev, kateri v treh nizkih hišah in v merzli cerkvi prenočujejo. Duhovne opravila na Lušarski gori so od binkoštna nedelje sploh do malega Šmarna. Potem se oltarji in kar je na njih, svete podo, duhovske oblačila, mašniki in kramarji vsi v Žabnico preselijo; cerkev pa odperto zapustijo. Pravijo da zaperta se sama od sebe odpré. Tudi mi, ko je noč, in ko smo iz Akvileje peš hodili, se vernemo v Buhnarjevo kerčmo pod klancem, da bi malo počili, per aver un pó di pace.

(Dalje prih.)

## Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Bosne. (Naglo potovanje.) (Konec.) V Benedkah na tergu sv. Marka skor da trava raste, v Padovi je

preč z Božjim potom in študentovstvom (il Santo è andato in paradiso e l'università all'inferno — sveti (Anton) je odšel v nebesa, vseučilišče pa v pekel). Presokal nama je pogovor klic: V Suso, Mont Cenis, Lyon, Parigi (v 35 minutah) čez Chambery, Culoz, Macon, Paray le Monial (kjer počiva blažena Marjeta Alacoque ter je ognjišče pobožnosti Jezusovega presv. Serca), v Sept-fons, kjer je bil veliki zbor, generalkapitel, našega reda.

V 3 dneh je bilo odzborovano in z zahvalno pesmijo sklenjeno. Bil je to koral dené iz 100 moških gerl proti nebesom, namreč vsih samostanskih očetov in bratov velike opatije, vsih zbranih opatov in priporov. Berž potem sem hitel v Lijón, kamor so me klicale opravila.

Na Francoskem vlada serčnost, ali saj gotovo ne obupnost, veliko, pač da — vse pričakujejo od Matere Božje ter Jezusovega sv. Serca. V lijonski stolnici je posebna obljubna podoba. V sredi na višavi sedi Mati Božja na oblakih, neka žena, ki pomeni mesto Lijon, prosi rešenja. Zraven stoječ angelj kaže na 3 pošastne osebnosti in dela z roko kakor bi jih hotel odganjati. Perva podobšina spredej ima do pléč zavihane rokave, debeluhaste in koščene roke, v eni namerjajoči roki ima kladvo za tlečenje kamenja, in pomeni najberže Bismarck. Druga podobšina, bolj zadej s prav stari obrazom in s koso v roki, kaže starega Viljema, in najbolj zadnji manj gerd in ne tako neusmiljen mož utegne biti Moltke. Celota boje pred oči stavi maličko ljubeznjivost velikih gospodov pruskih.

Od Lijona sem jo zavil čez Genovo, Lausano, Zurih v Sargans. Šlo je v naglici, vse prav prozaiško (pusto), kakor je sploh ogleni dim in prah po železnica. Le dva primerljiva o prihodu v Švico in o izhodu iz Švice bom omenil. O prihodu, nektare postaje pred Genevo, me je nekdo predramil iz spanja. Debel policijsk načelnik hoče od mene — „passeport“ (popotni list). Dam mu svojo turško potnico, sam pa si še oči manem. Obrača in preméta ta kosce popirja, bili so sami hieroglifi (starodavna skrivnostna čerkarija) zanj. Že ga nevolja lómi, da mu tako v obraz gledam — rantači. Rečem mu pa mirno: Jest si ne morem kaj zato, da Vi, Monsieur, turško ne umevate. Hoče od mene še družih pisanj, naj bi bile tudi le pisma, kajti vohal je ne mara v meni zarad kapuce kaj duhovskega, sej tako ne smé v (svobodno?) Švico. Praša po „obedienci“ (pismu od samostanskega višega). Pomolim mu latinsko obedienco. Toda tudi tega jezika ne more razlušiti; praša me za ime, zavračam pa ga na pisanje. Psujoč iše imena, pa zastonj, in verže mi oba popirja nazaj. Poslednjič me praša še za primek: Rečem mu, Fané (Pfanner), izrečeno po francosko, in šlo je dalje. (Neki kavs pri izhodu iz Švice nima za nas nič tečnega.)

Zdajci stopim v voz, in našel sem v svoji domači deželi od Feldkirha do Bregenca, hvala Bogú, ljube rojake stare šege.

Iz Amerike pišejo prečast. gospod misijonar Andrej Skopce, da na postelji pišejo te verstice, ker od 14. grudnia zarad bolne noge ležé v postelji in ne morejo hoditi. (Znano je, da pred več leti so si bili o nekem službinem opravilu stopaje z vozá levo nogo poskodovali.) Ta dobri gospod se v vsakem pismu prav živo spominjajo svojih dražih rojakov in prijatlov. V sedanjem 24. grudnia 1874 pravijo: „Od trideset lét sem ljubljanskim revežem dolžan novoletno vošilo. Za to prejmete s to priliko 10 dolarjev, ki jih v avstrijski denar spremenite in oddajte.“ Bog blagoslovi ta mali

\*) Oddali mestnemu županstvu.

dar. Le-to, s keršanskim pozdravom vred, bodi mojim še tam živečim prijatlom, znancom in dobrotnikom spričevanje, da pod Božjim varstvom v 72. letu svojih dni še živim. Še nikoli nisem bil tako kakor sedaj pravi misijonar, in še več, pravi pušavnik.“

Dalje pripovedujejo gosp. misijonar, da dve služabnici zaporedoma ste iz njih službe se podali v samostan. Marija Zaherl iz Parskega je imela veliko snubačev in kaj vabljive ponudbe, pa vsem se je odpovedala in se podala v red Marije Device (Notre Dame) v Milwaukee. Eva Wiester, iz Trierja na Pruskem, pa je pristopila k benediktinaricam v Erie-u.

Pritožujejo se gospod, da njih farmani so po večem Prusi, pa tudi velik del prijatli Bizmarkovi. — 16 milj od njih staniša 50 Tirolcev oglje koplje; doma so vsi iz Ziljske doline (Zillerthal); le-te obiskujejo na 6-8 tednov.

**Iz Amerike.** (Neprecenljiva dobrota katoliško-redovniške odreje.) „Wanderer“ v št. Pavlu ima iz sv. Petra 21. listopada 1874 naslednje naznanilo. Kolike vrednosti so keršanski redovi v katoliški Cerkvi pri izreji mladine, ni treba veliko govoriti. Naj bolj cveteče odrejevalnice vsih dežel so pod vodstvom pobožnih in bogaboječih redov. Na Evropo in druge dežele se še ozirati nam ni treba, ker vse to že vidimo v našem obližji. Komaj najdeš mesto ali vas, kjer bi ne bilo ene ali več taci odreji. Prednosti, katero take naprave imajo pred vsemi družinami, ne pripoznavajo le katoličani, ampak tudi protestanti, bodi si tuji ali domači.

Le škoda, da je krivoverstvo tako prenapolnjeno krivih misel o vsem, kar je katoliško, da v svoji sanjariji in prenapetosti boljšemu prepričanju v kljub raji lažnjivo omikanim nevernikom roke podajajo, ter mladino, da bi se po katoliških vodilih ne izučevala, k krivovercem v šolo dajejo. Koliko katoličanov se v tem zadolži, nočem praviti, le toliko rečem, da tisti starši se nad svojimi lastnimi otroci pregreše in jih oropajo njih naj večega zaklada, kateri jim ne privoščijo prave keršanske izreje.

Mislil bi človek, skušnja in zgledi zanemarjene otroške izreje jih bo boljšega prepričala.

Pri tem pa katoliške šole v tej deželi prav lepo napredujejo. Skoraj že ni katoliške občine, v kateri je duhovni pastir, ki bi ne imela lepo cveteče farne šole. Naj več teh šol je pod vodstvom redovnih (katoliških samostanskih) sester.

Red šolskih sester Marije Device (Notre Dame), ki se je pričel v mestu Milwaukee, ima čež sedem sto sester, ki učijo po katoliških šolah v zedinjenih državah. Tudi v tej državi (Minnesota) so sestre iz reda šolskih sestrá že več šol prevzele.

12. listopada ste v št.-Peter na povabilo prečast. gospoda fajmoštra J. Žužek a prišli dve sestri z eno novinko, in ste prevzeli katoliško šolo, ki se je djansko pričela 16. t. m. Šola šteje že 60 otrok in upajo, da jih bo kmali polovica več.

Pred nekaj leti je kupil gospod fajmošter prejšno okrajno šolsko poslopje; pred poldrugim letom pa še staniša tik prostora, na katerem je pretečeno poletje za šolske sestre sozidal pripravno poslopje z velikim trudom. Stroški znašajo 3000 dolarjev. Sicer še ni vse splačano, pa z Božjo pomočjo in po dobrotljivosti srenjčanov se bo tudi to zgodilo.

**Enemu gosp. Antonu zložena,**  
ki pa mnogim veljá.

Zimsko zdaj solnce nam zemljo ogréva,  
Cvétje pomladno pod zemljo še spi;

Ptičje kardelo po zraku ne péva,  
Duh se življenja le slabo glasi.

V lógu duhovnem pa vigred ne zgine,  
V večni krasóti se ona blišči;  
Njena lepota na veke ne mine,  
Vrednosti svoje nikdar ne zgubi. —

Zlato cvetlico iz svetega raja  
Oče nebeški podaril nam je,  
S čudno sladkostjo nam serčno navdája,  
Sveta ljubezen je njeno imé.

Danes je ona nam serce navzela,  
Vnêla za Vas, prečastiti Gospod!  
Da bi še lepši med nami gorêla,  
To vsi želimo za blagi Vam god.

Pevci Vam danes želimo podati  
Pesmico serca hvaležnega v dar;  
Slab je naš darček ser — mor'no spoznati, —  
Ne zaverzite ga vender nikar!

Da bi Vam zár'ja vse sreče zlatila  
Vaše med nami še dolge stezé,  
Božja naj milost na Vas se rosila,  
To so dans naše iskréne željé.

V znamenje zahvale jih Oče vzemite,  
Polni veselja podámo jih Vam,  
Rož'co ljubezni prijazno sprejmite,  
Ona še dalje naj klije med nam'!

Kedar pa enkrat se bomo ločili  
Trudni terpini iz revne zemljé,  
Oh, da bi vsi skup se gor preselili  
K pevcem nebeškim v njih dolge versté!

A. N-à.

## Marsikaj o cerkveni umetnosti.

(Odprto pismo.)

XV. (Konec tega oddelka.)

Alba se ima rabiti navadno le pri sv. maši in se mora blagosloviti. Pomniti je, da zunaj največje sile rabiti cerkvene oblačila ne blagoslovljene, je ostro prepovedano. Alba zgubi blagoslov, ako je toliko raztergana, da nikakor ni več za rabo. Tudi zgubi blagoslov, ako zgubi obliko, pod katero je bila blagoslovljena, naj si bo po nesreči ali hoté. Post., če albi odrežeš stara rokava in prišiješ nova — tedaj je treba, da se blagoslovi vnovič. Ko bi se pa le kaj malega popravila mašna srajca, ko bi se ji le tu pa tam kak mali kosček vžil, bi pa ne zgubila blagoslova, ker po splošni misli ostane obleka še ravno tista. —

Sedaj nama ostane na razgovor še tisto cerkveno oblačilo, ki ga narvečkrat rabimo. Pri delitvi svetih zakramentov, pri vsih blagoslovilih, pri procesijah in drugih enakih cerkvenih opravilih bereš povsod v obrednikih, da imaš biti „superpelliceo indutus“. — To je koretelj, se vé. Res pri vsih taci opravilih pri nas rabimo koretelj (Chorroch, Rochetum); ali naš koretelj ni taki, kakoršen je bil v začetku. Gotovo si že pri misijonih večkrat videl oo. jezuite, da nosijo dolge koretelje s širokimi, proti roki čedalje bolj raztegnjenimi rokavi. Glej, to je superpelicej, to je oblačilo, ki ga ukazuje obrednik za cerkvene opravila zunaj sv. maše.



Od kod imé „superpelliceum“? V prvih časih keršanstva je terpela Božja služba veliko dalj kot dandanes; zato so imeli duhovniki, zlasti v merzlejših krajih ali o neugodnem vremenu, veržno obleko, podšito s kožuhovino. Take s kožuhovino podšite oblačila so imenovali „pellicea“, in belo oblačilo, ki so ga oblekli čez ta pelicej, imenovali so „superpelliceum“. Tako razlaga ime tudi Durand, rekoč: Superpelliceum, eo quod antiquitus super tunicas pelliceas induebatur. Pozneje so tej obleki rekali tudi „cotta“. Bila je ta obleka v začetku jako dolga, segala je do členkov in je imela prav široke rokave. Od 15. stoletja naprej jeli so superpelicej krajši delati, vendar je segal še vedno čez kolena — „ultra medias tibias“, se bere v mnogih določitih srednjega veka. Od 15. stol. naprej začeli so menda najprej na Laškem delati superpeliceje z ozkimi rokavi, in rekli so takim oblačilom rochetum — chorrock, koretelj. Ali ta „rochetum“ bil je le „vestis dignitatis“ — pravico ga nositi so dajali le višjemu duhovstvu. In to velja še dandanes, ker spredej v mašnih bukvah bereš neko določilo S. R. C., ki so ga poterjili papež Urban VIII. Glasí se: „Item prohibetur usus Rochetti, exceptis tamen quibus de jure competit, et praeter hoc statuitur, et declaratur, nemini licere inservire, aut assistere in celebratione Missarum, aut divinarum Officiorum cum Rochetto, neque cum Cotta habente manicas angustas ad instar Rochetti: et idem servandum est in Concionibus“.

Po cerkvenih določitih je raba roketa ali koretlja z ozkimi rokavi privoljena le prelatom izmed svetne duhovščine — redovnim prelatom in navadnim mašnikom pa ne; ti bi se morali posluževati superpeliceja, t. j. koretlja s širokimi, proti roki čedalje bolj se razširjajočimi rokavi. Samo večina korarjev, zlasti pri škofijskih cerkvah, ima to predpravo od sv. Sedeža, da smejo nositi roket; pa tudi ti bi morali pri delitvi svetih zakramentov, pri blagoslovilih in drugih cerkvenih opravilih, kjer zahteva obrednik superpelicej, rabiti to obleko. Njih predpravica, t. j. raba roketa, velja le za prižnico, za kor in za druge opravila, kjer ni superpelicej naravnost ukazano. (S. R. C. 19. Julii 1773 — 31. Maja 1817 — 12. Nov. 1831.)

V naših krajih pa še komaj vemo, kaj je superpelicej; tako zeló je v navado prišel koretelj. Celo ministrantom pa cerkovnikom se dajejo rokete. Zgodí se celo, da si cerkovnik vzame kar iz predala navadni duhovnom namenjeni koretelj! V nekterih krajih je torej navada, da ministrantje in cerkovni strežniki nosijo koretlje brez rokavov, da je saj razloček.

Še v 16. stoletju ne najdemo pri superpeliceji in koretelji nikakih špic, k večemu vezenje na platno s pisanimi nitkami, kakor sem ti ga prej za albe priporočal mesto novošegnih špic. V 18. stoletju začeli so čedalje širje in širje špice prišivati, kakor da bi špice bile glavna reč, pa ne platno. In taci koreteljev najdeš dandanes povsod. Platna je komaj dobra ped na široko, sega komaj do srede herbtá, vse drugo so novošegne špice, in celo ob vratu in konec rokavov so jeli prišivati ozke nabrane štirikane špice in spredej obešati širokih, jako marogastih trakov. Absit. Sapit vanitatem et levitatem! To ni ne pravilno (glavna reč mora ostati platno, ki naj se mu prišijejo le zmerno široke špice), pa tudi ni lepo, žali umetnijski okus.

Superpelicej je le nekako prikrajšana alba in jo nadomestuje v cerkveni rabi, zato naj bo iz čistege, pravega platna. Spodobi se tudi, da se blagoslovi; ukazano pa ni.

Ako hočeš vedeti, kakšen bi moral biti superpelicej, stopi enkrat v ljubljansko Alojzijevisčce. Gospodje ondi so jako prijazni in postrežljivi, prav radi ti ga

bodo pokazali. Pravi „prachtstück“ je; menda do danes edini na Kranjskem! Natanko po cerkvenih določitih je izdelan; ob robéh z lepim pisanim vezenjem v platno. Dobro si ga oglej, obleci ga — in berš boš spoznal, koliko tudi v umetnijskem oziru prekosi sedaj navadne koretlje, ki jih nosimo — per abusum.

Ogledala sva si vso cerkveno obleko; tedaj z Bogom!

Tvoj Z.

## Razgled po svetu.

**Avstrijsko.** Naj omeni tudi „Danica“ glasovito pravdo, ki se je 4. t. m. pričela na Dunaju zoper velikega sleparja Offenheim-a, ki je bil glavni vodja pri železnici iz Levova v Černovice, ktero so delali na menjice, pa boje tako slabo naredili, da se je zapored na nji zgodilo več nesreč. Poročstvo za železnico je imela država; toraj so bile pri železnični zanikarnosti tirjatve do vlade čedalje večí. Že pod ministrom Potockim 1870 je vlada pričela vodstvo zasledovati; pod ministrom Häfelem 1871 so se pričele preiskave, in sedanji trgovski minister Banhans je Offenheim-a izročil sodniji. Zatoženec, kakor pravdne poročila kažejo, ima kaj nabrušen jezik, veliko govori, povsod si vé pomagati in izlizovati se. Pravil je, da pravda zoper njega izvira iz osebne razdraženosti ministrove, ker Banhans v železniški zadevi ni mogel hvaliti, in da ni hotel p. želji ministrov pomagati pri „habrusu“ na Češkem, t. j. pri vstavaškem kupovanju grajšin, da so potlej pri volitvah velikih posestnikov vstavaki zmagali. Tudi bivši minister Giskra je nekaj imenovan pri Offenheimovih homatijah. Koliko je Offenheim zadolžen, ima sklep pravde razodeti.

Offenheim je star 54 lét, sin velikega dunajskega kupca, oče šesterih otrok. Zatožba zoper njega obsega deset točk. Obdolžen je n. pr., da je sebi prideržal 1 milijon 900.000 gld. z izgovorom, da se ta denar mora poverniti angleškemu početniku Brassey-u za razne stroške; da je pri odkupovanju zemljiš za železnico 100.000 do 120.000 gld. v svoj žep vtaknil; da je pri lastnovoljnem napravljanju slabih pragov za železnico družbi naredil škode za kacic 68.000 gl.; da je z zvižajci in napčnimi sveti vladi in delničarjem prizadjal stroškov čez polčeteri milijon pri tej železnici, in še veliko drugih taci napak, zvižaj in sleparstev se mu očita v prav velikih zneskih. Tako je počenjal skoz več lét, postal milijonar na škodo ubozih davkov plačevalcev, katerih vsak dan silno število gre na kant med tem, ko sleparji in švindlarji bogatí z njihovimi žulji. Kdo si vé, če je čutil eden „liberalnih“ listov, kako silovito je sam sebe po ustih udaril (ker ves diha in mergolí za liberalizem), ko je pisal te dni: „Offenheim je otrok časa, ki je pri nas „krach“ rodil!“ Tako spoznanje pač ni brez pomena, in tehtno je, kar govori veliki konservativni in katoliški časnik na Dunaju, ki pravi, da Offenheimova pravda je le samo izšipek iz velike žalostne igre, ktero je liberalizem zaigral nad avstrijsko monarhijo ali cesarstvom.

Giskra, ki je tudi sam zapleten v Offenheimovo reč, je bil z drugimi vred oče novih razmér, ki nam taki sad rodé. „Vaterland“ mu očita, da je že ko minister malenkost 100.000 gld. odnesel in pristavlja, da pričujoča pravda mora pojasniti, če so take lepe „darilca“, stroški in „provizije“ pravične in dopuščene, kakor so jih jemali pri svojih „manipulacijah“ z Offenheimom vred bogataški sprejemniki (koncesionarji), vatanovniki (gründer) in oskerbovalci (liferanti) pri bankovskih in

železniških vstanovljevanjih. Giskra namreč je tisti mož, kateri je karmelitarice v Krakovem, ko je bil minister, obdolžil grozovitega hudodelstva, jim velik del njih prihodkov uzel, vse sodnije zoper nje na noge spravil in hujkal huje, kakor zoper sedemkratnega morivca. To je počenjal, akoravno je sodnija v Galiciji razsodila, da karmelitarice so nedolžne. In z Giskrom je deržalo in kričalo vse ničvredno liberalno časništvo. Ravno ta Giskra je pa 7. nov. 1872 v borznici na Dunaju tarnal, da ga po nedolžno černijo zarad tega, kar si je on z žuljevimi dlanmi pridobil.

Nektere tedne pozneje pa je zopet v deželnem zboru spodnje-avstrijskem lažljivo in prehudo krivičil jezuite, in škoda se mu je zdelo revnih 8000 gl. za bogoslovne šole v Insbruku, češ, da mu je mar za „ljudski blagor“. Kjer pa je bilo prašanje za milijone pri napravi železnice, takrat ni nič vedil povedati o „ljudskem blagru“ in Giskra kakor večstranski „Verwaltungs-rath“ z vsimi drugimi bogataši je bil na verhu za silovite stroške.

Kaj bode Offenheimova pravda vse na dan spravila, kakošen bode konec, se mora v kratkem viditi. Opomniti pa moramo še: Ako se že zdaj pred svetnimi sodnijami tako pošasten sad laži-liberalizma na dan spravlja, kaj še le bo pred večnim Sodnikom, v enacih primérnejših, ko ne mara dostikrat še na tisoče reči na dan pride, ki jih zdaj svet potuhnjeno in zvijačno skriva in taji!

**Angleško.** Tisti Gladstone, ki se je undan v veselje liberalcev zoper papeža šopiril, je bil te dni oklical, da ne bode več vodnik liberalne stranke. Zdaj pa naznanujejo, da ni Gladstone zapustil politike, temuč politika o Gladstonu več noče slišati. Njegova vojska zoper Cerkev je bila nesrečna, njegova nehvaležnost do katoličanov, ki so ga poprej podpirali v ministerstvu, se je studila tudi protestantom. (Slišite, naši liberalci, ki hodite po enaki bobovici?) Same protestanske troben-tarice „Times“ pravijo, da bukvice in spiski Gladstonovi so po obliki in bistvu nevredni njegovega velikega sloveza. Angleški dnevnik, pravi „Unitá“, ki to pripoveduje, ni družega kakor odglas občinskega mnenja, katero je zdaj spoznalo, da katoličani so prav imeli, in torej „Times“ zapušajo svojega soborca in same sebe (ki so namreč poprej Gladstonu slavo spevale), in zdaj začenjajo bobnati za odstop. (Glej, kaj je v „Iskrici“ današnjega lista rečeno o „politiki“.)

**Špansko.** Španski kraljiček bi rad vsim vstregel: svojemu botru Piju IX, španskemu katoliškemu narodu, preganjavcu katoliške cerkve Bizmarku, svojim liberalnim učiteljem v Beču, in kdo vé, komu še vse? Na prvo je prosil svojega botra za blagoslov, ktere ga so mu tudi dali papež, kakor ga dajo vsakemu katoličanu, ki se za katoličana skazuje in ni izobčen. Iz tega se pa ne more prav nič izpeljavati, češ, da papež poteruje ali priznava njega kakor kralja. Papežev blagoslov ni nikakoršno politiško djanje ali skazovanje. Obetal je mladi kralj Špancem, kako bode katoliško Cerkev branil. Zaterl je bil dva protestanška časnika, zaperl protestanško kapelo v Kadixu. Zažugalo pa se mu je slovesno, da Nemčija ga ne bode priznala, ako bode na tej poti nadaljeval. In lejte! deček kralj kar precej veleva, da naj se protestanška kapela zopet odpre. „Unitá“ meni, da so to trinajstere vesti Napoleona III, ki so se pri Alfonsu XII jele kazati.

**Kina.** Hongkong. Ta skaloviti otok, na vshodni strani reke Čukjang ali Kanto, je že od leta 1847 v angleških rokah; s trgovstvom si je toliko opomogel, da je skoraj vso kupčijo južne Kine pod se spravil. H koncu 1872. leta je ta, malo rodov poprej skoraj brez

ljudi, štel že 121.985 duš, med katerimi je bilo 5000 evropejcev in amerikancev in 1500 malajcev in indijancev. Tukaj je katoliški misijon že več časa pod apostolskim nadzornikom, kateri tudi sporočuje v Rim zvezo apostolskih vikarjev v Kini. Zmeraj večji imenitnost otoka Hongkonga primoral je sv. Očeta 4. vinotoka 1874 predstojništvo povzdigniti v apostolsko vikarijo in dozdanjega nadzornika Timoleona Rajmonda, ki se je precej v Rim podal, povzdigniti za vikarija. Pa ravno ta dan, ki je bil za misijon v Hongkongu veseli dan, dobi novi apostolski vikar od svojega namestnika P. Burghignola telegram v Rimu z žalostnim naslovom: „silen vihar; stoljna cerkev in druga poslopja poškodovana, št. Jožef razdert; tudi na terdi zemlji cerkve in hiše poderte. Pomagajte Vi nam. Burginjoli.“

„Lahko si mislite“, je pisal Rajmond precej po tej novici nekemu prijatelju, „kako zelo sem se pretresel od žalosti nad nesrečo, katera je zadela Hongkong. Od kar sem tukaj misijonar, ni bilo tako hudega viharja, in napotivši se iz Rima ni sterpelo moje serce, da bi brez pomoči šel k svojim ovčicam. Stoljna cerkev, za katero se je veliko denarja potrositi moralo, lepa gotiška cerkev sv. Jožefa, ki je bila pretečeno leto 1873 zdelana, hiše in vstavi za sirote, cerkve, katere smo sozidali na terdi zemlji, vse je bilo v razvalinah in delo 17 lét je bilo v malo urah v nič djano. Kar je pa najstrašnejši: kaj bo iz revnih kristjanov brez cerkve, kaj iz sirot brez zavetja in pomoči? Sovražnik ne spi in drugoverci, ki imajo denarja za slabe slepilne namene, bojo to priložnost porabili. Zdaj, ko se je v Hongkongu imela prikazati nova doba, v kateri bi mi bilo mnogo oznanovalec sv. vere na pomoč hitelo, zdaj jim nimam dati hiše in ne stanovališča za sirote.“

V taki stiski se je obrnil g. Rajmond do vernikov vsih dežel, da bi dobil pomoči za svoj z mnogimi težavami prenapolnjeni misijon. Žalosti se mu je topilo serce, ker je videl, kolika nesreča proti katoličanom brez cerkve in sirotam brez strehe; zato mu ni pretežavna nobena pot, samo da more pomagati svojim ubogim kristjanom.

O poderti cerkvi sv. Jožefa piše č. g. Rajmund 20. vinot. 1874 to-le:

Škoda je večji, kakor sem mislil o začetku, ker cerkev sv. Jožefa ni le poškodovana, ampak popolnoma poderta. Za to cerkev so verni toliko darovali in jest sem jo imenoval čudo sv. Jožefa. Serčno sem želel za evropejce še posebno cerkev zidati, toda moje želje se niso spolnile. Leta 1871 poprosim pomoči angleško vlado, ki je za zidanje neke protestantovske cerkve pošiljala veliko darov, katera je tudi meni, akoravno poprej nič, zdaj precej z darovi pomala.

Dobil sem za cerkev 15.000 frankov in le prostora, kjer bi imel cerkev zidati, mi je še manjkalo, tudi za to se po priprošnji in navdihu sv. Jožefa obernem do angleške vlade, če tudi se mi je pretežavno zdelo tudi za prostor vlado prositi; pa bil sem uslišan. Cerkev se je pričela zidati, toda še polovica ni bila dodelana, ko je že pošel ves denar. Še enkrat verni z velikim vspohom nabirajo darov, in dobili so toliko, da smo cerkev lahko zopet lepo napravili.

Katoličani so se ponašali s svojo cerkvijo in po pravici; veliko protestantov jo je ogledovalo, bila je namreč blizu stoljne cerkve protestantov in blizu vladarjevega dvora, tedaj v sredi med zapeljivim Babilonom. Pa Gospodu je dopadlo, da jo je poderl vihar, in je ponižal nas, ker smo se s cerkvijo morebi preveč ponašali. Bog je dal, Bog je vzel, Njegovo ime bodi češeno. Mislimo pa, da bomo cerkev po priprošnji sv. Jožefa zopet sozidali.“



**Drobne novice.** Rudečkarški list „Proletario“, ki se zapečaten razpošilja, žuga z rudečim puntom na Laškem, ki ima razdjati državo, da ostane prostor za „svobodno komunio“. — V Florenciji je umrl senator Emanuel Fenzi, 90letni mož, ki je hodil v vse seje, dokler je bil senat v Florenci; ko je bil senat v Rimu, pa k nobeni več ne. Pokopan je po cerkveno. — 10. t. m. je v mestu na Laškem umrl ondotni nadškof Julij Arigoni, iz reda sv. Frančiška Asiškega. Vse žaluje po njem, ker bil je pravi apostolski mož, ves goreč za blagor svoje čede, z duhom ponižnosti in samostanskega ubožstva na viškokofjskem sedežu. Rojen je bil v Bergamu 1806. — Na Peruanskem divja rovarstvo. Poslednjič so bili v tridnevni vojski rovarji premagani in povsod v bég zagnani. Peru je republika v južni Ameriki ob tihem ocejanu z nad 3 milijoni prebivalcev. — V zveznih severno-amerikanskih državah so si za prihodnje volitve konservativci postavili voljenca Gorist-a, liberalci pa Stone-a in pričakuje se živa borba. — Določba Arnimove pravdne pritožbe se je boje odložila do mesca sušca. — Madridska nova vlada je določila, da duhovstvu po tatinskih puntarjih poropane posestva se bodo povernile, pa le kolikor še niso v popir spremenjene. — V Mexiki je bil 13. listopada tolik potres, da je veliko ljudi konec storilo in veliko poslopij se poderlo. V Puebli so prebivalci zbežali na prosto in si do zora niso upali nazaj v hiše. V Alberadi sta cerkev in samostan močno poškodovana, kor se je uderl in pokopal nekoliko duhovnov, ki so ravno dnevnic molili. Tudi več hiš se je poderlo in pobilo večino prebivalstva v njih. V Vera-Cruz-i so hiše močno popokale, nekatere se poderle. — Belgija po novejši prešteti ima 5 milijonov 253.821 prebivalcev; ob novem letu 1831 jih je bilo še le 4.076.513. — V Soult-sous-forêt-u na Francoskem je 2. prosinca umrl 102letni mož Boesck, ki je do smerti opravljal službo, katero je dobil l. 1814. Bil je veselega serca in ljubljén v družbi do zadnjega. Zunaj v naj gerših dnéh je hodil vsak dan v življenji k sv. maši. Ljubil je starinske spomine; med drugim je hranil hlebček kruha, velik kakor terdnjak (tolar), spomin na lakoto l. 1817; takrat je veljal taki hlebček 1 sold.

## Listek za raznoterosti.

### Nov Kermar.

(Iz zapuščine r. Blaža Potočnika.)

Barčica po morji plava,  
Jadra se razpenjajo,  
Sapa piše zgornja, zdrava,  
Mornarji prepevajo:  
Le naprej! oj, le naprej  
Do željenih krajev mej!

Barčica po morji plava,  
Nov kermar jo kermi zvest,  
Mu Marija Zvezda prava,  
Srečne voznje si je svest.  
Le naprej! oj, le naprej  
Do presrečne zemlje mej!

Barčica po morji plava,  
Čez nevarno pot svetá,  
Ne straši pa trud, težava  
Nič kermarja Jožefa. \*)

\*) Tako je bilo ime novomašnika Šentvidčana, kteremu je pesem veljala.

Le naprej! oj, le naprej  
Tje do mirnih krajev mej!

Barčica po morji plava,  
Božji blagoslov gre z njo;  
Le dragine nakladava,  
Ki jih molj razdjál ne bo.  
Le naprej! oj, le naprej  
Do bogatih krajev mej!

Barčica po morji plava,  
Po valovih ziblje se,  
Plavaj, plavaj srečna, zdrava  
Tje v zavetja angeljske!  
Le naprej! oj, le naprej!  
Do nebeških krajev mej!

**Iz Ljubljane.** Drobčinice s popotvanja prečast. o. Salezija Volčiča. (Dalje.) Brod je dvojin, avstrijski in na uni strani Save turški Brod. Avstrijski Brod je majhno mesto s 3000 prebivalci, ima majhne, nizke hiše. Frančiškanski samostan z zalo cerkvijo tik Save je naj večí poslopje v mestu. Brod se šteje pod djakovsko škofijo, ima katoliško, pa tudi razkolniško greško duhovnijo.

Turški Brod je velika vas z mošejo, in s katoliško lokalijo, ki šteje 2000 katoliških prebivalcev, ktere oskerbuje frančiškanski oče bosniške okrajine. Berž ko je ta prečast. oče slišal, da sem prišel v avstrijski Brod, me je prišel obiskat, ter ostal v samostanu pri kosilu. Drugi dan sem mu jest s preč. o. gvardijanot Ivom Rodičem obiskanje vernil. Ostala sva v turškem Brodu v Bosni pri kosilu; obedovali smo precej po turško sir, sirov kolač, različne buče; bilo je pa tudi meso zraven.

Dobri oče Filip Oršolić nam je vse pokazal, pa ni imel veliko kazati. Stanuje v ubožni koči, ki so jo katoličani od nekega turka kupili za stanovanje svojemu duhovnemu pastirju. Pred njegovim stanovanjem na precej prostornem dvorišu, katero loči slab plot od sosednjih vertov, stoji lesena kapela, nekako tolika, kakor je kapela sv. Janeza Nepomučana na Ternovskem mostu čez Gradašico v Ljubljani; zvona nič nima, altar je pa čeden. Na strani ima majhen pristransk vhod, na sprednji strani so čez in čez dvokrilne vrata, ktere se pri Božji službi odpró, da ljudje vidijo na altar. To je njegova duhovnijska cerkev, in take, je rekel oče, so katoliške cerkve tudi drugod po Bosni. Po dvoriši, nekoliko s travo zarašenem, sem vidil tu pa tam lesene polena po tléh; ljudje jih rabijo pri Božji službi, da na njih kleče, kadar je veliko blato. In vendar so ti ubogi, zapušeni ter od turkov in razkolnikov stiskani Bošnjaki prav dobri katoličani.

Posebno spoštovanje in pokoršino imajo do svojih duhovnih pastirjev ter jim pridno skerbé za živež, akoravno so sami revni. V kapeli nimajo sv. R. Telesa; je premalo pristojna za to. Tudi ta duhovnija nima ciborija, ne bukev za černe maše in ne plajsa višnjeve barve. (Ravno undan je „Dan“ naznanjala, da preč. o. Salezij so te reči pri dobrotnikih sprosil in jih poslati v Brod.)

V turškem Brodu je pa tudi turška duhovnija (če se smé tako reči) z mošejo, ki ima tenek visok stolp (minaret). Za majhno vstopnino je bilo tudi nam dovoljeno vanjo iti, ter jo ogledovati. Mošeja je okrogla, po tléh so razgernjene preproge, drage in bolj priproste, kakor so njih lastniki bolj ali manj premožni. Na tih turki pri svojih molitvah čepé. Čisto revni imajo namesto preprog kosove bičnatih plah za sejo. Zares

verskega ni nič drugega znotraj, kakor na sredi mošeje na steni bogato ozaljšana tabla, na kateri so zapisane deseter zapovedi Božje. Pod to tablo je jama v zidu, pregernjenja z dragocenim zagrinjalom; tukaj biva njih mufti (duhoven) in vodi molitve k Allahu. Še je precej visoko v kotu majhna leca, s katero o večih praznikih ulema (pismouk) bere oddelke iz korana (njih svetega pisma). Trikrat na dan pridejo turki, kateri so bližej mošeje, vanjo molit. Vsak petek imajo praznik. Tudi imajo turki ob času svojih postov posebne opravila in spokorne dela. Tenki stolp vsake mošeje ima zavite stopnice, po katerih imam blizo pod streho gré in na vse štiri strani moslime s strašnim vpitjem kliče k molitvi. (Konec nasl.)

**O velikem šumu** zaradi nepostavnosti nasprotnikov pri volitvah v trgovsko in obertnijsko zbornico drugi pot kaj.

**Za bratovščino ss. Cirila in Metoda** je iz Hotenske fare došlo po č. g. F. Riharju 154 družnikov. Dobro! Molitev je sedaj čez vse najbolj potreba.

**Iz Poljan, 18. pros.** Pretečeni teden zapustili so nas obče spoštovani, za vse dobro in lepo vneti župnik čast. g. Janez Globočnik, iskreni Slovenec. Na vse strani lepo pasli so tukaj svoje ovčice celih 18 lét. 3 t. m. so se v cerkvi očitno poslovili s svojimi vdanimi farani; v resnici bilo je vse ginjeno in le en glas se je slišal po dokončani službi Božji, namreč: o škoda, velika škoda je za vse, da nas gospod fajmošter zapustijo, naj žaluje cela fara. Tudi jaz, novinec v tem kraju, rečem, škoda velika posebno za cerkev, kajti g. župnik storili in darovali so za njo neizrekljivo veliko. Dva altarja so nova naredili, dva popravili, klopi vse nove, prav lično izdelane, mašne obleke veliko nakupili, zadnji čas omislili so tudi lep tlak, ki je tako rekoč kinč naše cerkve; stolp (zvonik) je na novo pokrit i. t. d.; v kratkem: vse je v naj lepšem stanu. Njih zvesti prijatelj, tolažba v pretežnostih, brez katerih nikjer ni, in posebni pomočnik v cerkvenih zadevah bil jim jim je cerkveni ključar in malar g. Štefan Šubic, spoštenjak skoz in skoz. Uboga poljanska fara! zdaj nimaš ne cerkvenega ne šolskega voditelja!

**Offenheimova pravda** je med drugim pokazala, kako naj veči sovražniki sv. Cerkve med „švindlerji paradi-rajo“, kakor Giskra, Schindler itd. Banhansa in Plen-erja je Offenheim zahteval za priči, češ, da ali sta sama to storila, kar je on delal, ali pa za dopustljivo priznala to, kar državni pravdnik nad njim ko goljuf-ljivo zaznamnuje. Očitnemu mnenju, pravi nadalje „Va-terland“, pa so dosedanje razkritja zadosti, da nepre-strašeno zahteva ostro in natanko preiskanje vstavover-ske narodno gospodarske politike.

**Liberaluška nesamopridnost, ali kaj?** O svojem času so ponudili Garibaldmu milijon pušk, zdaj mu ponujajo milijon frankov. Eden garibaldovcev v Rimu napravlja odbor, ki bi dal oklic vsem političkim in delavskim druž-bam po Laškem, da naj vsak državljani, ki se čuti Ita-lijana, dá eno liro, ter se nabere milijon lir in se po-šljejo Garibaldu v prosto rabo! — Eden laži-liberalnih listov je bleknil o „samopridnežih“. Kdo neki so takim ljudém „samopridneži“? Liberalni časnikarji, ki si vsako psovko zoper Cerkev dajo dobro plačati, menda ne? Garibaldov sin Menotti tudi menda ne, ki je undan od laške vlade za 110.200 lir kupil neko posestvo — mo-goče zato, da bi imel njegov otec kje predivati in du-hovne kleti, ko zdaj pride na državni laški zbor. Tudi ni blezo samopridna laška vlada, ki je tisto od Menotti-a

kupljeno posestvo s sto in tisučerimi drugimi Cerkvi vzela. O ne, ne! Samopridna je našim „poštenim“ in „lepočutnim“ liberaluhom Cerkev s svojimi služabniki — blezo zato, ker vse, kar koli ji še niso liberalci sa-mosilno vzeli, svojemu bližnjemu v tolažbo in prid obrača.

**Schiller je katoliško umerl.** „Malo jih vé“, pravi bavarska Donauzeitung, „da je tudi Schiller, priljub-ljeni pesnik nemškega naroda, umerl ko katoličan. Za-voljo prestopa v katoliško Cerkev so ga v temni noči najeti krojaški družniki skrivaj pokopali.“

**Preganjanje katoliške Cerkve na Nemškem** se na-daljuje. V Fuldi je vlada zaperla semenišče in škofovo premoženje pograbila. Zopet je en duhoven iz dežele pregnan.

## Iskrice ignacijanske

za vse dni v letu.

21. *Nobena stvar ne nadvlada resnice za dolgo časa; zamore se preganjati, ne pa pregnati.* (S. Ignat. ap. Nolarci.)

Naj lepši barva je bela. Goljufija in zvijača je naj slabši varhinja. Kakor kadar po solnčnih žarkih sneg skopni, se prikaže kup smeti, ki je bil dolgo skrit; tako resnica sleparijo prežene in goljufijo odkrije.

Kakor se solnce skrito za oblaki sicer ne vidi, pa jih na zadnje raztopi in se v čistejši svetlobi jasnejše prikaže; tako se resnica kaj časa res zatirana prikriva, na pólseid pa vender na dan predere.

**Naj boljši politika je poštenost.** Odkritoser-čna duša nikoli ne zarudeči, kjer je nasproti zasačena binavšina primorana z rudečico se pokriti. Nič ni geršega, kakor odkrita goljufija,

Hinavec prej sebe, kakor druge goljufá. Ko nam-reč drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Pravična je povračilna kazen, da se s tistim orodjem hudobija na tla podere, katero je drugim v prekuc nastavljal. Kdor hodi pošteno, hodi varno.

## Duhovske spremembe.

**V Ljubljanski škofiji:** Č. g. Janez Kramar, kaplan v Cirkljah, je dobil Brezniško faro na Gorenjskem; č. g. Anton Zupančič pride pa iz Mengša za kaplana v Cirklje. — G. J. Jugovic, iz lavant. škofije, je umerl v Stari loki. R. I. P.

## Dobrotni darovi.

**Za sv. Očeta:** R. Pirc 1 gl. — Neimenovan sv. Očetu za novo leto 1 tol. za 2 gl. d. st. den. — Iz Pla-nine po gosp. fajm. Fr. Riharju 6 gl. — Iz Budanj po gosp. J. Stuparju 8 gl. — G. „Gostač“ 1 gl.

**Za afrikanski misijon:** Po g. kan. P. Urhu 1 gl. — Iz Budanj po č. g. duh. pastirju 7 gl. 27 kr. — Po g. Fr. R. iz Planine 1 gl.

**Za misijon gosp. J. Čebulja:** G. „Gostač“ 1 gl.

**Za misijon v Sveti deželi:** Po g. F. Riharju nabirk od A. Lah 10 gl.

**Za društvo sv. Leopolda:** Iz Budanj po g. J. St. 1 gl. 5 kr.

## Pogovori z gg. dopisovalci.

Gosp. Trepal: Plačano do konca rožnika 1875.